ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 9. novembra 2006 *

Vo veci C-344/05 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora, podané 21. septembra 2005,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: L. Lozano Palacios a H. Kraemer, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

odvolateľka,

druhý účastník odvolacieho konania:

Joël De Bry, úradník Komisie Európskych spoločenstiev, bydliskom vo Woluwe-St-Lambert (Belgicko), v zastúpení: S. Orlandi, advokát, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobca v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: francúzština.

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia R. Schintgen, J. Klučka, R. Silva de Lapuerta a L. Bay Larsen (spravodajca),

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. júla 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojím odvolaním domáha zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 12. júla 2005, De Bry/Komisia (T-157/04, Zb. VS s. I-A-199, II-901), ďalej len „napadnutý rozsudok"), ktorým tento súd zamietol rozhodnutie Komisie z 26. mája 2003 (ďalej len „sporné rozhodnutie") o konečnom prijatí správy o hodnotení služobného postupu (ďalej len „správa o hodnotení") pána De Brya, úradníka, za obdobie od 1. júla 2001 do 31. decembra 2002.

Právny rámec

2 Článok 26 prvý a druhý odsek Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev v znení účinnom v čase skutkového stavu prejednávanej veci (ďalej len „služobný poriadok“) stanovuje:

„Osobný spis úradníka obsahuje:

a) všetky dokumenty, týkajúce sa jeho administratívneho postavenia, a všetky správy, týkajúce sa jeho spôsobilosti, výkonnosti a správania;

b) všetky vyjadrenia úradníka k týmto dokumentom.

Dokumenty sú zaevidované, očíslované a archivované v poradí, v akom prišli; dokumenty uvedené v písmene a) nesmú byť použité alebo citované orgánom proti úradníkovi, ak s nimi nebol oboznámený pred ich vložením do spisu.“

3 Článok 43 služobného poriadku uvádza:

„Spôsobilosť, výkonnosť a správanie v službe každého úradníka, s výnimkou úradníkov v triedach A 1 a A 2, sú predmetom pravidelnej správy, vypracovanej aspoň raz za dva roky, ustanovenej každým orgánom v súlade s článkom 110.

Správa sa poskytne dotknutému úradníkovi. Úradník má právo predložiť k nej všetky pripomienky, ktoré považuje za dôležité."

4 Článok 110 prvý a druhý odsek služobného poriadku stanovuje, že všeobecné ustanovenia na uplatňovanie tohto služobného poriadku prijme každý orgán po porade s výborom zamestnancov a výborom pre služobný poriadok, a následne budú s nimi oboznámení úradníci.

5 Komisia 26. apríla 2002 prijala rozhodnutie o všeobecných vykonávacích ustanoveniach článku 43 služobného poriadku (ďalej len „rozhodnutie VVU 43"), ktorým zaviedla nový systém hodnotenia.

6 Článok 1 rozhodnutia VVU 43 vyžaduje, aby bola každý rok vypracovaná správa o hodnotení.

7 Články 7 a 8 upravujú hodnotiace konanie. Po vlastnom hodnotení uskutočnenom samotným hodnoteným úradníkom a po rozhovore medzi ním a hodnotiteľom, jeho vedúcim odboru, hodnotiteľ a overovateľ, ktorý je jeho nadriadeným, vypracujú správu o hodnotení, ktorú poskytnú dotknutému úradníkovi. Hodnotený úradník má potom právo požiadať o rozhovor s overovateľom, ktorý môže správu o hodnotení zmeniť alebo ju potvrdiť. Správa sa opäť predloží dotknutému úradníkovi. Hodnotený úradník môže následne požiadať overovateľa, aby správu predložil hodnotiacemu výboru s paritným zastúpením (ďalej len „HV"). HV sa presvedčí, či správa o hodnotení bola vypracovaná nestranne, objektívne a v súlade s bežnými pravidlami hodnotenia. HV okrem toho overí, či boli dodržané postupy, najmä pokiaľ ide o rozhovory a lehoty, a vydá odôvodnené stanovisko. Toto

stanovisko oznámené hodnotenému úradníkovi, hodnotiteľovi a overovateľovi sa preloží revíznemu hodnotiteľovi, ktorý je nadriadeným overovateľa, a ten potvrdí alebo zmení správu o hodnotení a oznámi to dotknutému úradníkovi. Ak revízny hodnotiteľ zruší odporúčania obsiahnuté v tomto stanovisku HV, je povinný svoje rozhodnutie odôvodniť.

8 V júli 2002 Komisia zverejnila dokument s názvom „Systém osobného hodnotenia na účely služobného postupu — Usmernenie“ (ďalej len „usmernenie k hodnoteniu“). Podľa tohto usmernenia sa správa o hodnotení týka spôsobilosti, výkonnosti a správania každého úradníka v službe. K týmto trom hodnoteným položkám sú priradené stupnice s maximálne šiestimi bodmi za spôsobilosť, desiatimi za výkonnosť a štyrmi za správanie.

Skutkové okolnosti

9 Dňa 18. februára 2003 bola vypracovaná správa o hodnotení za obdobie od 1. júla 2001 do 31. decembra 2002 pre pána de Brya, úradníka s platovou triedou A5 zamestnaného na generálnom sekretariáte Komisie.

10 V súlade s rozhodnutím VVU 43 De Bry požiadal o preskúmanie tohto hodnotenia. Dňa 19. marca 2003 overovateľ vykonal niektoré zmeny v opisných poznámkach, avšak pridelené známky zostali nezmenené.

11 V kolónke „Správanie počas služby“ bola pridaná nasledujúca poznámka:

„Pán De Bry je kedykoľvek počas týždňa alebo cez víkend ochotný vykonávať prácu nad čas. Táto disponibilita mimo bežný pracovný čas však často vyplýva z toho, že bežný pracovný čas nedodržuje.“

12 Dňa 26. marca 2003 De Bry požiadal, aby sa HV zaoberal touto vecou. Jeho odvolanie bolo zamietnuté sporným rozhodnutím prijatým revíznym hodnotiteľom.

13 Dňa 26. augusta 2003 De Bry podal sťažnosť podľa článku 90 ods. 2 služobného poriadku. Menovací orgán túto sťažnosť 6. januára 2004 zamietol.

Žaloba podaná na Súd prvého stupňa a napadnutý rozsudok

14 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. apríla 2004 De Bry podal žalobu o neplatnosť, na základe ktorej sa začalo konanie na prvom stupni.

15 Táto žaloba bola v podstate založená na štyroch žalobných dôvodoch, ktoré vyplývajú z:

— porušenia článku 14 služobného poriadku, podľa ktorého každý úradník, ktorý pri plnení svojich povinností bude požiadaný, aby rozhodol o záležitosti, na ktorej riešení alebo výsledku má osobný záujem, ktorý by mohol ohroziť jeho nezávislosť, o tom informuje menovací orgán,

— porušenia povinnosti odôvodnenia,

— nekoherentnosti medzi niektorými opisnými poznámkami a zodpovedajúcim číselným hodnotením,

— porušenia práva na obranu.

16 V štvrtom žalobnom dôvode žalobca uviedol, že v správe o hodnotení možno nedodržiavanie pracovného času vytýkať iba v vtedy, ak mal úradník príležitosť vopred sa k tejto výčitke vyjadriť, k čomu však v prejednávanej veci nedošlo. Po údajnej nedochvíľnosti mala v okamihu, keď k nej došlo, nasledovať poriadková výzva, ktorá by mu umožnila vyjadriť svoj názor.

17 Súd prvého stupňa vyzval Komisiu, aby sa vyjadrila k prípadnej relevancii článku 26 služobného poriadku a judikatúry, podľa ktorej cieľom tohto ustanovenia je zaručiť dodržiavanie práva na obranu úradníka, vo vzťahu k spornému hodnotiacemu konaniu.

18 Komisia odpovedala, že článok 26 služobného poriadku predpokladá existenciu „dokumentov“ a neukladá povinnosť vytvoriť ich najmä vo forme písomných upozornení určených úradníkovi.

19 V bode 94 napadnutého rozsudku Súd prvého stupňa prijal štvrtý žalobný dôvod a rozhodol, pokiaľ ide o výčitku týkajúcu sa pracovného času, že Komisia poručila právo na obranu zaručené článkom 26 služobného poriadku.

20 V dôsledku toho v bodoch 95 a 96 toho istého rozsudku prijal tretí žalobný dôvod, keďže konštatovanie nedochvíľnosti bolo uznané za protiprávne, čím sa na zodpovedajúcu výčitku muselo hľadieť tak, akoby sa v správe o hodnotení nenachádzala, takže koherencia medzi známkou „dostatočný“ a poznámkami obsiahnutými v kolónke „Správanie v službe“ bola nie nezanedbateľným spôsobom narušená.

21 V zostávajúcej časti Súd prvého stupňa zamietol žalobné dôvody prednesené žalobcom.

22 Súd prvého stupňa nakoniec zrušil dotknuté rozhodnutie a zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

23 V bode 83 napadnutého rozsudku rozhodol, že dodržiavanie práva hodnoteného úradníka na obranu znamená, že skutočnosti, akými sú skutočnosti v prejednávanej veci, môžu byť proti nemu použité iba vtedy, ak boli uvedené v „dokumentoch“ v zmysle článku 26 prvého a druhého odseku služobného poriadku, ktoré boli vopred vložené do jeho osobného spisu alebo s ktorými bol minimálne vopred oboznámený.

24 V bode 86 toho istého rozsudku Súd prvého stupňa usúdil, že aby nedošlo k porušeniu práva úradníka na obranu, ktoré mu zaručuje článok 26 služobného poriadku, úradník mal byť písomne upozornený na to, že je mu vytýkaná nedochvíľnosť, a to včas, to znamená v primeranej dobe od okamihu, keď nastala vytýkaná skutočnosť, čo by mu umožnilo najmä účinne brániť svoje záujmy buď tým, že spochybní túto výčitku, alebo ju zoberie do úvahy a zlepší svoje správanie v službe s cieľom získať dobré hodnotenie.

25 Súd prvého stupňa ďalej v bode 91 napadnutého rozsudku uviedol, že bod 3.1 usmernenia k hodnoteniu, ktorý Komisia prijala pre seba ako pravidlo správania, vyzýva hodnotiteľov na zhromažďovanie dôkazov o vykonanej práci počas celého hodnoteného obdobia a na uchovávanie kópií a robenie poznámok. V rovnakom bode napadnutého rozsudku zdôraznil, že podľa bodu 3.2 usmernenia k hodnoteniu sa spätný tok informácií musí vzťahovať na konkrétne prvky správania a musí k nemu dochádzať čo možno najrýchlejšie po vykonaní práce.

Návrhy účastníkov konania pred Súdnym dvorom

26 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok,

— sám rozhodol vo veci a vyhovel jej návrhom predloženým v konaní na prvom stupni, a teda zamietol žalobu,

— subsidiárne vrátil vec Súdu prvého stupňa na ďalšie konanie,

— zaviazal De Brya na náhradu trov konania vrátane jeho vlastných trov konania vzniknutých pred Súdom prvého stupňa.

27 De Bry navrhuje, aby Súdny dvor:

— zamietol odvolanie ako zjavne nedôvodné,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

O odvolaní

28 Odvolateľka predkladá jediný dôvod odvolania rozdelený do dvoch častí, ktorý vyplýva z nesprávneho právneho posúdenia Súdom prvého stupňa pri uplatňovaní jednak zásady dodržiavania práva na obranu a jednak článku 26 druhého odseku služobného poriadku.

Argumentácia účastníkov konania

29 V prvej časti svojho dôvodu odvolania Komisia uvádza, že Súd prvého stupňa porušil všeobecnú zásadu dodržiavania práva na obranu.

30 Toto právo sa uplatňuje iba v rámci samotného postupu, ktorý môže viesť k prijatiu aktu spôsobujúceho ujmu.

31 Právo na obranu nezahrnuje povinnosť pôvodcu aktu spôsobujúceho ujmu adresovať dotknutej osobe upozornenie pred začatím konania.

32 V druhej časti svojho dôvodu odvolania Komisia tvrdí, že Súdom prvého stupňa uvádzaná povinnosť písomne zaznamenávať skutočnosti, ktoré môžu byť úradníkovi vytýkané, nevyplýva z článku 26 druhého odseku služobného poriadku.

33 Toto ustanovenie predpokladá existenciu „dokumentov" v zmysle prvého odseku písm. a) toho istého článku. Neukladá ale povinnosť takéto dokumenty vytvoriť.

34 De Bry uvádza, že článok 26 služobného poriadku je zameraný na zabezpečenie dodržiavania práva úradníka na obranu. Cieľom tohto článku je vyhnúť sa tomu, aby rozhodnutia menovacieho orgánu zasahujúce do administratívneho postavenia a služobného postupu hodnoteného úradníka neboli založené na skutočnostiach týkajúcich sa jeho správania, ktoré neboli zaznamenané v jeho osobnom spise a ani neboli dotknutému úradníkovi oznámené.

35 Súd prvého stupňa teda správne v súlade s ustálenou judikatúrou zrušil dotknuté rozhodnutie.

36 De Bry dodáva, že Súd prvého stupňa mal overiť, či Komisia pri vypracovaní správy o hodnotení uplatnila nové vnútorné smernice vyplývajúce predovšetkým z bodu 3.1 usmernenia k hodnoteniu, ktoré bola povinná dodržiavať.

Posúdenie Súdnym dvorom

37 Podľa ustálenej judikatúry dodržiavanie práva na obranu v akomkoľvek konaní vedenom proti určitej osobe, ktoré môže spôsobiť tejto osobe ujmu, je základnou zásadou práva Spoločenstva, ktorá musí byť zaručená aj v prípade neexistencie akejkoľvek právnej úpravy týkajúcej sa sporného konania (pozri najmä rozsudky z 10. júla 1986, Belgicko/Komisia, 234/84, Zb. s. 2263, bod 27, a z 5. októbra 2000, Nemecko/Komisia, C-288/96, Zb. s. I-8237, bod 99).

38 Táto zásada vyžaduje, aby sa dotknutá osoba mohla účinne vyjadriť ku skutočnostiam, ktoré jej môžu byť vytýkané v akte, ktorý má byť prijatý (pozri v tomto zmysle rozsudky Belgicko/Komisia, už citovaný, bod 27, *in fine*, a z 3. októbra 2000, Industrie des poudres sphériques/Rada, C-458/98 P, Zb. s. I-8147, bod 99).

39 Túto základnú zásadu dodržiavania práva na obranu ako procesnú záruku však nie je možné v oblasti hodnotenia zamestnancov Európskeho spoločenstva vykladať tak, že ukladá povinnosť predchádzajúceho upozornenia pred uskutočnením konania, ktoré vedie k tomuto hodnoteniu.

40 Na tento záver nemá žiaden vplyv článok 26 prvý a druhý odsek služobného poriadku, ktorý použitie akýchkoľvek správ o spôsobilosti, výkonnosti alebo správaní proti tomuto úradníkovi podmieňuje ich oznámením dotknutému úradníkovi pred vložením do jeho osobného spisu.

41 Príslušné ustanovenia, ktorých cieľom je zaručiť právo úradníka na obranu (pozri najmä rozsudky z 28. júna 1972, Brasseur/Parlament, 88/71, Zb. s. 499, bod 11, a z 12. februára 1987, Bonino/Komisia, 233/85, Zb. s. 739, bod 11), sa totiž týkajú už existujúcich dokumentov. Tieto ustanovenia bránia tomu, aby v priebehu hodnotiaceho konania boli tieto dokumenty použité proti hodnotenému úradníkovi bez toho, aby bol s nimi oboznámený pred ich vložením do osobného spisu. Neukladajú povinnosť vopred vyhotoviť dokumenty formálne zaznamenávajúce akékoľvek tvrdenie o skutočnostiach vytýkaných dotknutému úradníkovi.

42 Článok 26 služobného poriadku teda nestanovuje povinnosť predchádzajúceho upozornenia, ale iba samotnú zásadu tejto povinnosti.

43 Základná zásada dodržiavania práva na obranu má dotknutému úradníkovi umožniť brániť sa v priebehu hodnotiaceho konania proti uvádzaným skutočnostiam, ktoré mu môžu byť vytýkané. Tento cieľ sa realizuje predovšetkým prostredníctvom článku 26 prvého a druhého odseku služobného poriadku, ako aj prostredníctvom rozhodnutia VVU 43, ktorého ustanovenia zaručujú dodržiavanie kontradiktórnosti počas celého uvedeného konania, ako to vyplýva z bodu 7 tohto rozsudku.

44 Úlohou základnej zásady dodržiavania práva na obranu takisto nie je umožniť úradníkovi do budúcnosti prispôsobiť svoje správanie, aby sa vyhol tomu, že zistené skutočnosti budú voči nemu účinne použité. Ako zdôraznil generálny advokát v bodoch 53 a 54 svojich návrhov, zlepšenie správania v službe je cieľom, ktorý

presahuje pôsobnosť dodržiavania práva na obranu, keďže takýto cieľ v skutočnosti sleduje samotná hodnotiaca správa.

45 Súd prvého stupňa tým, že v bodoch 83 a 86 napadnutého rozsudku pripustil porušenie práva na obranu zaručeného článkom 26 služobného poriadku z dôvodu chýbajúceho predchádzajúceho písomného upozornenia, porušil súčasne základnú zásadu dodržiavania práva na obranu, ako aj uvedený článok 26 služobného poriadku.

46 Na tento záver nemá žiaden vplyv odôvodnenie obsiahnuté v bode 91 napadnutého rozsudku týkajúce sa usmernenia k hodnoteniu, ktoré podľa názoru Súdu prvého stupňa uložila Komisia sebe samej ako pravidlo správania.

47 Hoci kapitola 3 usmernenia k hodnoteniu požaduje „konštruktívny spätný tok informácií..., ku ktorému dochádza pravidelne a v požadovanom čase", s odkazom na „konkrétne prvky správania" „čo možno najrýchlejšie po vykonaní práce", a hoci hodnotiteľov vyzýva, aby „zhromažďovali dôkazy o vykonanej práci..., aby z nich uchovávali kópie a robili poznámky", rovnako uvádza, že k spätnému toku informácií dochádza „napríklad prostredníctvom formálnych a neformálnych hodnotení a osobného rozhovoru". Vonkoncom teda neukladá povinnosť systematicky vyhotovovať písomné upozornenie o každej skutočnosti, ktorá by mohla byť vytýkaná.

48 Napokon je potrebné konštatovať, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia pri výklade základnej zásady dodržiavania práva na obranu a článku 26 služobného poriadku Súd prvého stupňa v bodoch 95 a 96 napadnutého rozsudku dospel k nesprávnemu záveru o nekoherentnosti dotýkajúcej sa obsahu správy o hodnotení a následne na to prijal tretí žalobný dôvod, ktorý mu bol predložený (pozri bod 20 tohto rozsudku).

49 Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok musí byť čiastočne zrušený v rozsahu, v akom zrušil dotknuté rozhodnutie z dôvodu porušenia práva na obranu zaručeného článkom 26 služobného poriadku a dôsledkom toho nekoherentnosti medzi niektorými opisnými poznámkami a zodpovedajúcim číselným hodnotením, pokiaľ ide o výčitku nedodržiavania pracovného času.

O dôsledkoch zrušenia napadnutého rozsudku

50 Podľa článku 61 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora, ak Súdny dvor zruší rozhodnutie Súdu prvého stupňa, môže sám právoplatne rozhodnúť o veci samej, ak to stav konania dovoľuje.

51 Keďže stav konania to skutočne dovoľuje, je potrebné toto ustanovenie uplatniť v prejednávanej veci.

O dôvode odvolania vyplývajúcom z porušenia práva na obranu

52 Z dôvodov uvedených v bodoch 37 až 44 tohto rozsudku tak základná zásada dodržiavania práva na obranu, ako aj článok 26 prvý a druhý odsek služobného poriadku nepodmieňujú možnosť vytýkať úradníkovi určité skutočnosti v správe o jeho hodnotení vyhotovením písomného upozornenia, ktoré predchádza konaniu smerujúcemu k prijatiu tejto správy, a ani oboznámením dotknutého úradníka s týmto upozornením.

53 Žalobca teda nie je oprávnený vytýkať Komisii, že v spornej správe o hodnotení uviedla výčitku nedodržiavania pracovného času bez toho, aby úradníkovi pred hodnotiacim konaním adresovala poriadkovú výzvu.

54 Z uvedeného vyplýva, že dôvod odvolania vyplývajúci z porušenia práva na obranu je potrebné zamietnuť.

O dôvode odvolania vyplývajúcom z nekoherentnosti medzi niektorými opisnými poznámkami a zodpovedajúcim číselným hodnotením, pokiaľ ide o výčitku nedodržiavania pracovného času

55 Keďže konštatovanie nedochvíľnosti nebolo vyhlásené za protiprávne, treba výčitku založenú na tomto konštatovaní považovať za obsiahnutú v texte spornej správy o hodnotení.

56 Za týchto okolností koherentnosť medzi známkou „dostatočný“ a poznámkami uvedenými v kolónke „Správanie v službe“ nie je dotknutá.

57 Z toho vyplýva, že dôvod odvolania vyplývajúci z nekoherentnosti medzi niektorými opisnými poznámkami a zodpovedajúcim číselným hodnotením je potrebné rovnako zamietnuť, pokiaľ ide výčitku nedodržiavania pracovného času.

58 Z uvedeného vyplýva, že žaloba sa musí zamietnuť.

O trovách

59 Podľa článku 122 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, ak je odvolanie dôvodné a ak Súdny dvor sám rozhodne s konečnou platnosťou vo veci samej, potom rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 69 ods. 2 uvedeného rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe článku 118 toho istého rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 70 rokovacieho poriadku, ktorý sa na základe článku 122 ods. 2 rokovacieho poriadku použije tiež na odvolania podané inštitúciami v sporoch medzi Spoločenstvami a ich zamestnancami, však inštitúcie znášajú svoje vlastné trovy konania.

60 V prejednávanej veci pán De Bry nemal úspech vo svojich dôvodoch a Komisia navrhla zaviazať ho na náhradu trov konania. V súlade s citovanými ustanoveniami rokovacieho poriadku treba rozhodnúť, že každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania spojené s týmto konaním, ako aj trovy vzniknuté v prvostupňovom konaní.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozsudok Súdu prvého stupňa Európskych spoločenstiev z 12. júla 2005, De Bry/Komisia (T-157/04), sa čiastočne zrušuje v rozsahu, v akom zrušil rozhodnutie Komisie z 26. mája 2003 o konečnom prijatí správy**

o hodnotení služobného postupu pána De Brya za obdobie od 1. júla 2001 do 31. decembra 2002 z dôvodu porušenia práva na obranu zaručeného článkom 26 Služobného poriadku úradníkov Európskych spoločenstiev a dôsledkom toho nekoherentnosti medzi niektorými opisnými poznámkami a zodpovedajúcim číselným hodnotením, pokiaľ ide o výčitku nedodržiavania pracovného času.

2. **Žaloba sa zamieta.**

3. **Každý z účastníkov konania znáša vlastné trovy tohto konania a trovy vzniknuté v konaní na prvom stupni.**

Podpisy